

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18155

Θέμα 370^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 710-729**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΑΙ. *Ἄλλ' ἄνδρα, κεί τις ἦ σοφός, τὸ μανθάνειν
πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
Ὅρας παρὰ ρείθροισι χειμάρροις ὄσα
δένδρων ὑπέικει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
Αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατὴ πόδα
τείνας ὑπέικει μηδέν, ὑπτίους κάτω
στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
Ἄλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.
Γνώμη γὰρ εἴ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
πρόσεστι, φήμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ
φῦναι τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
εἰ δ' οὔν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.* 710
- ΧΟ. *Ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ.* 715
- ΚΡ. *Οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
φρονεῖν ὑπ' ἄνδρὸς τηλικοῦδε τὴν φύσιν;*
- ΑΙ. *Μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τᾶργα σκοπεῖν.* 720

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Ἄλλ' ἄνδρα, κεί τις ἦ σοφός, ... μετάστασιν δίδου.****(Μονάδες 30)**

Αλλά δεν είναι καθόλου ντροπή για έναν άνδρα (για έναν άνθρωπο) να μαθαίνει πολλά, ακόμη κι αν κάποιος είναι σοφός, και επίσης να μην παρατραβάει το σκοινί. Βλέπεις πώς διασώζουν τα κλαδιά τους όσα (από τα) δέντρα υποχωρούν κοντά στο ορμητικό ρεύμα, πώς όμως καταστρέφονται σύρριζα αυτά που αντιστέκονται (Βλέπεις πως όσα από τα δέντρα λυγίζουν στην άκρη των χειμάρρων, αυτά σώζουν τα κλαδιά τους, όσα όμως αντιστέκονται, αυτά χάνονται σύρριζα). Επίσης, όποιος τεντώνει πολύ τα πανιά του πλοίου, ώστε να είναι σταθερά, και δεν τα χαλαρώνει καθόλου στον άνεμο, (αυτός) αφού αναποδογυρίσει το πλοίο, από εκεί και πέρα ταξιδεύει με ανεστραμμένο το κατάστρωμα (του πλοίου). Μα δώσε τόπο στην οργή και άλλαξε γνώμη.

2. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των όρων: πάροδοι, διαζώματα, κερκίδες.

(Μονάδες 10)

- ✓ **Πάροδοι** ονομάζονταν οι δύο πλευρικές δίοδοι, από τις οποίες πραγματοποιείτο η είσοδος του Χορού στην ορχήστρα.
- ✓ **Διαζώματα** ονομάζονταν οι πλατείς οριζόντιοι διάδρομοι που χώριζαν το κοίλον σε δύο ή τρεις ζώες, για να διευκολύνουν την κυκλοφορία των θεατών.
- ✓ **Κερκίδες** ονομάζονταν τα τμήματα των εδωλίων ανάμεσα στις κλίμακες.

3. α) Να σχηματίσετε για καθεμία από τις λέξεις της Α' στήλης ένα παράγωγο επίθετο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη που δίνεται στη Β' στήλη.

Επίθετα παράγωγα από ονόματα		
Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ	Γ' ΣΤΗΛΗ
όνομα	κατάληξη	παράγωγο επίθετο
άνηρ	-είος	
γνώμη	-ικός	
χρόνος	-ιος	
δένδρον	-ώδης	
θυμός	-ικός	

(Μονάδες 5)

άνηρ → ανδρείος

γνώμη → γνωμικός
χρόνος → χρόνιος
δένδρον → δενδρώδης
θυμός → θυμικός

β) τάση, πρέσβης, αμφίρροπος, απώλεια, φρόνηση: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

τάση → τείνειν, αντίτεινοντα
πρέσβης → πρεσβεύειν
αμφίρροπος → ῥέπειν
απώλεια → ἀπόλλυται
φρόνηση → φρονεῖν

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος